

ЕВРОПЕЙСКА КОМИСИЯ

Брюксел, 29.2.2012 г.
COM(2012) 79 final

**СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И ДО
СЪВЕТА**

**относно Европейското партньорство за иновации „Селскостопанска
производителност и устойчивост“**

1. ВЪВЕДЕНИЕ

В стратегията си „Европа 2020“¹ Комисията подчертава ролята на научноизследователската дейност и иновациите като ключови елементи от подготовката на Европа за предизвикателствата на бъдещето. Насоките за Общата селскостопанска политика през 2020 г.² открояват иновациите като незаменими за подготовката на земеделието в Съюза за бъдещето. „Бюджет за Европа 2020“³ предвижда 4,5 милиарда EUR за научноизследователска дейност и иновации в областите безопасност на храните, екологична икономика и устойчиво земеделие.

Тази особено важна роля на научноизследователската дейност и иновациите е доразработена във водещата инициатива „Съюз за иновации“⁴ на стратегията „Европа 2020“, която въвежда понятието Европейско партньорство за иновации (ЕПИ) като нов начин за насърчаване на новаторството. Стартира пилотно ЕПИ „Активен живот на възрастните хора и остаряване в добро здраве“. Освен това беше проведена подготвителна работа за разработване на ЕПИ „Суровини“, „Европа на водната ефективност“ и „Земеделие“. Европейските партньорства за иновации имат за цел да свържат научния с приложния аспект на внедряването на новаторските подходи в практиката. Съветът подчерта нуждата ЕПИ да имат ясна насоченост, както и значението на ангажимента на държавите-членки и ефективното рационализиране на съществуващите инструменти.

Настоящото съобщение представя концепцията за ЕПИ „Селскостопанска производителност и устойчивост“, споменато в инициативата „Съюз за иновации“. ЕПИ следва стратегическата ориентация на „Европа 2020“ и „ОСП през 2020 г.“ То е основано на консултации със заинтересованите страни и отчита изводите от пилотното ЕПИ „Активен живот на възрастните хора и остаряване в добро здраве“, включително разработването на неговия стратегически план за изпълнение, както и на дискусиите в Съвета и изразените от заинтересованите страни нужди и идеи.

2. ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВОТА ПРЕД ОБЩЕСТВОТО

До 2050 г. световното търсене на храни се очаква да нарасне със 70 % (ФАО). Паралелно на това драматично нарастване ще се покачва бързо и търсенето на фуражи, целулоза, биомаса и биоматериали. Това неизбежно ще предизвика реакция на ниво предлагане от страна на селското стопанство на Съюза, което е един от най-големите доставчици на световните селскостопански пазари. Селското стопанство на ЕС изнася 18 % от хранителните продукти в света на стойност 76 милиарда EUR. По стойност на продукцията селското стопанство на Съюза предоставя над 40 % от произведените в рамките на ОИСР храни. Разбира се, приносът към това производство от различните държави-членки и региони е различен, предвид значителните разлики в икономическото и технологичното развитие на земеделския сектор в отделните страни.

¹ COM(2010) 2020.

² COM(2010)672

³ COM(2011)500

⁴ COM(2010)546

През последните десетилетия селското стопанство отбеляза значителен растеж на производителността; в последните години обаче тази тенденция показва забавяне в развитите страни. Този растеж беше постигнат отчасти чрез значително натоварване на природните ресурси и околната среда. За 45 % от европейските почви е налице риск за качеството им, вследствие доказани ниски нива на органични вещества, а почти една четвърт страдат от средна до силна ерозия. Увредени или дори изчезнали са ценни екосистеми, а заедно с тях и екосистемните услуги, които те са предлагали. През последните 20 години броят на птиците, обитаващи обработваеми земи, е намалял с 20—25 %, а на полските пеперуди — със 70 %, а паралелно с това са заплашени и много опрашители, например пчелите. Около 40 % от селскостопанските земи са уязвими на замърсяване с нитрати, което заплашва водните ресурси. Освен това селското стопанство е причинител на 9 % от емисиите на парникови газове в Съюза.

Селското и горското стопанство постигнаха значителен напредък към постигането на баланс между производствата си и нуждата от устойчиво управление на природните ресурси и опазване на околната среда. Тези положителни промени обаче могат да бъдат поставени под въпрос с очакваното повишаване на селскостопанската продукция в резултат на нарасналото търсене в световен план. Ако това повишаване се постигне с използваните понастоящем подходи, това на свой ред ще увеличи щетите върху природните ресурси и околната среда.

Тези явления не се ограничават само до технологично най-напредналите части на селското стопанство в Съюза. Европа има и огромен потенциал в области, характерни с малки и традиционни стопанства. Ако обаче тези стопанства следват утвърдения модел на развитие, това би нанесло огромни екологични щети на съществуващите и често богати местообитания, биоразнообразието, функционалността на почвите и водните ресурси.

Необходимо е пренасочване към други начини на растеж, за да се наложи конкурентоспособно и устойчиво производство на храни, фуражи, целулоза, биомаса и биоматериали. За да се постигне това, ефективното предлагане трябва да се съчетае с намаляване на значителните загуби след прибирането на реколтата. То трябва да отчита и мерките за приспособяване към измененията на климата и разумното използване на биоразнообразието, а също и възстановяването на екосистемите и екосистемните услуги; то трябва да се основава на особеностите на всеки район и на потенциала на генетичното разнообразие, така че да съчетаем богатата генетична база на ЕС с разнообразни селскостопански практики, нови и стари, и да гарантираме по-добро разпределение и използване на ограничените ни ресурси. Хранителните вериги са разнообразни и техните особености трябва да бъдат взети предвид. „Дългите“ вериги на доставка включват елементи като съхранение и складиране, докато „късите“ вериги поставят ударение върху местното снабдяване с храни и конкретни страни на качеството. В центъра на всичко това трябва да стоят потребителите, за да може производството да се насочи към безопасни и висококачествени храни при устойчиви начини на производство.

Нарастването на производството трябва да се съчетае с подобрена икономическа рентабилност за първичните производители, чийто дял в добавената стойност по хранителната верига се сви през последното десетилетие. Без повишаване на рентабилността на стопанствата постигането на екологична устойчивост ще стане още по-трудно.

По-високо и по-устойчиво селскостопанско производство ще се постигне само със значителни усилия в сферата на научноизследователската дейност и иновациите на всички нива. Научните работници и заинтересованите страни многократно са посочвали, че е налице разминаване между предлаганите научни резултати и прилагането на новаторски подходи в земеделската практика. Изтича прекалено много време преди внедряването на новите подходи, а научната общност не е запозната достатъчно добре с практическите нужди на земеделието. Така важните иновации не се внедряват в необходимия мащаб, а важни области на научни изследвания не винаги получават вниманието, което заслужават.

По-високата производителност и конкурентоспособност на селското стопанство имат нужда на първо място от по-ефективно използване на ресурсите, за да се произвежда с по-малко вода, енергия, торове (особено фосфорни и азотни) и пестициди. Трябва да се използва също повече енергия от възобновяеми източници и да се намаляват отпадъците съгласно насоките на представената „Пътна карта за ефективно използване на ресурсите в Европа“⁵. Устойчивото развитие изисква намаляване на замърсяването, за да се опазят качеството на водите и функционалността на почвите, да се съхранят биоразнообразието и екосистемните услуги и да се намалят емисиите на парникови газове. Решенията трябва да надхвърлят мащаба на отделното стопанство и да вземат предвид по-широкия географски контекст, включително горите и природните резервати. Подходящите технологии, ИКТ и помощта на сателитната навигация, както и новите инструменти за управление, осигуряват значителен потенциал за развитие. Образованието и обучението са от съществено значение за развиване на нужните умения. Укрепването на позицията на селските стопани във веригата на доставките изисква новаторски подходи, които подобряват прозрачността, предоставянето на информация и управленския капацитет и предлагат нови качествени продукти.

Устойчивото производство трябва да включва замяната на суровините и продукцията с интелигентното използване и рециклиране на биомаса и биорафинериите; то трябва да намали и загубите след прибиране на реколтата. Пред това предизвикателство е изправена цялата верига за доставки, от първичното производство до потребителя. Потребителите могат да облекчат натиска за повече първична продукция като променят потребителските си навици. Образованието и обучението предлагат огромен потенциал за подобряване на храненето, здравословния начин на живот и намаляването на разхищението на храни. Определянето на критерии за устойчивост, на основни етапи по веригата на доставки, ще допринесе за повишаване на прозрачността, доверието и познанията.

3. СТИМУЛИРАНЕ НА КОНКУРЕНТОСПОСОБНО И УСТОЙЧИВО СЕЛСКО СТОПАНСТВО В ЕС

ЕПИ има за цел да стимулира конкурентоспособно и устойчиво селско и горско стопанство, което „постига повече с по-малко“ в хармония с околната среда. То ще помогне за изграждането на конкурентоспособен първичен сектор, който гарантира снабдяването с храни, разнообразието на продукти и производството в световен мащаб, дългосрочното предлагане на различни суровини за хранителна и друга употреба, както и по-доброто разпределение на добавената стойност по хранителната верига.

⁵ COM(2011) 571 окончателен

За да се постигне устойчиво повишаване на селскостопанската производителност, природните ресурси трябва да се управляват добре и съобразно с екологичните изисквания. Земята ще бъде особено важна, тъй като именно там ще проличи доколко успешен е преходът към по-устойчиви модели на производство. Земята е основният ресурс за земеделско производство. Земеползването има комплексна връзка с качеството и количеството на водата, с биоразнообразието и осигуряването на екосистемни услуги.

С изменението на климата почвите се очертават като особено уязвим ресурс. Функциите на почвите, включително тяхната стабилност, водният цикъл, буферният капацитет на хранителните вещества в тях и биотичната им цялост са съществени параметри на продуктивността на земята. Функцията ѝ да поглъща въглерод отнежда на почвата ключова роля в смекчаването на последиците от изменението на климата. Правилното управление на площите трябва да предотврати влошаването на качеството на почвите и ерозията, да оздравя функциите им и да способства за адаптирането към изменението на климата и смекчаването на последиците от него.

Предвид посоченото, за ЕИП бяха определени две основни цели:

- Като показател за **насърчаване на продуктивността и ефективността**, ЕПИ цели да промени актуалната тенденция на свиване на продуктивността до 2020 г.⁶
- Като показател за **устойчивостта на селското стопанство**, ЕПИ има за цел да запази **функционалността на почвите**⁷ в Европа до 2020 г. Функционалността на почвите включва производствения им капацитет и тяхната основна роля при смекчаването на последиците от изменението на климата, адаптацията и стабилността на екосистемите.

Тези две основни цели засягат първичното производство, но обект на ЕПИ ще бъдат и множеството взаимодействия по цялата верига на доставка до потребителя. Специфичните цели на ЕПИ ще бъдат разработени при прилагането му на практика, а в тях ще бъдат отразени стратегическите насоки на политиките, които са в основата му.

Оперативните цели на ЕПИ включват успешното установяване на по-непосредствена връзка между последните научни и технологични достижения и заинтересованите страни, сред които селскостопанските производители, предприятията, промишлеността, консултантските служби и НПО. Това ще спомогне за преобразуването на резултатите от научните изследвания в действителни иновации, по-бързото внедряване на иновациите в практиката, осигуряването на системна обратна връзка от практиката към научния свят по отношение на нуждите от изследвания, улесняването на обмена на знания и повишаването на осведомеността за нуждата от обединяване на усилията за инвестиране в устойчиви иновации.

ЕПИ се стреми да постигне повече полезно взаимодействие чрез насърчаване на обмена между партньорите от различни области на политиката, сектори, инициативи и

⁶ Измерена като обща факторна производителност.

⁷ В това число: промяна на тенденцията на загуба на органични вещества в почвите; подходящи селскостопански практики върху податливи на ерозия земеделски земи.

проекти, като по този начин допринася за по-високата ефективност на съществуващите политически инструменти и ги допълва с нови дейности там, където е необходимо.

4. ПОЛЗИ И ВЪЗМОЖНОСТИ

Общо секторът на селското стопанство и хранителната промишленост осигурява днес 17 милиона работни места (7,6 % от общата заетост) и 3,5 % от общата брутна добавена стойност в ЕС-27. ЕПИ ще затвърди ролята на селското стопанство в Съюза като конкурентоспособен сектор с ефективно използване на ресурсите и ще допринесе за налагането на по-устойчиви практики в земеползването и горското стопанство. Секторите нагоре и надолу по търговската верига, които предлагат „зелени“ технологии на първични производители трябва да бъдат интегрирани в ЕПИ и също ще извлекат ползи.

Ролята на селскостопанските производители във веригата на доставки трябва да бъде засилена, за да могат те да разгърнат пълния си потенциал. Промяната в изискванията на потребителите за безопасни, здравословни и висококачествени храни показва нарастващата значимост на местните пазари. Постоянно разрастващият се пазар на храни, фуражи, целулоза, биоматериали и биоенергия осигурява икономическо развитие, заетост и възможности за иновации в социалната сфера. Използването на генетичното разнообразие на Европа разкрива огромен потенциал за развитие. Така ще се открият нови пазарни и производствени възможности за първичните производители, а ЕПИ ще помогне те да бъдат използвани.

При отсъствието на такъв двигател на иновациите като ЕПИ, селското стопанство на Съюза трудно ще повиши производителността, като същевременно избегне понататъшното влошаване на производствения капацитет и природните ресурси, по-специално почвите, водата и екосистемните услуги. Проучването „Икономика на екосистемите и биоразнообразието“ посочва, че стойността на съхраняването на биоразнообразието в сухоземните екосистеми през 2050 г. ще бъде от порядъка на 7 % от прогнозния БВП. Като пример изследването посочва опрашването чрез насекоми, което е на стойност 15 милиарда EUR годишно. Освен това, ЕПИ ще помогне за осигуряването на поглъщането на въглерод и смекчаването на последиците от емисиите на парникови газове, както и за намаляването на енергийните потребности. По-доброто познаване на аспектите на храненето ще промени потребителските навици и ще допринесе за по-голямото разнообразие и по-високото качество на продуктите.

5. МОБИЛИЗИРАНЕ НА ПОТЕНЦИАЛА

Държавите-членки и заинтересованите страни многократно са показвали подчертан интерес към подпомагането на иновациите в селското стопанство чрез единен подход на Съюза. Европейският съвет на 20 юни 2008 г. изтъкна, че *„е необходимо да продължават иновациите, научните изследвания и развитието в селскостопанското производство, особено с цел подобряване на неговата енергийна ефективност, растежа на производителността му и способността му за приспособяване към изменението на климата“*. До подобни изводи достигат и организации на селскостопански производители и селскостопански камари, а декларацията на Г-20 от Кан подчертава първостепенната нужда от инвестиране в научни изследвания и иновации в областта на селското стопанство.

Концепцията и съдържанието на ЕПИ „Селскостопанска производителност и устойчивост“ бяха обсъдени с широк спектър заинтересовани страни. Те подчертаха нуждата от ЕПИ в областта на селското стопанство и необходимостта да се скъси разстоянието между селскостопанската практика и научните среди чрез интелигентна работа в мрежа.

ЕПИ ще насърчи партньорите на различни институционални и географски нива и от различни сектори да си сътрудничат и да се възползват от огромния потенциал за полезно взаимодействие. Особено внимание ще бъде обърнато на използването на възможностите, които осигуряват различни области на политиката, по-специално Общата селскостопанска политика (ОСП), политиката за научни изследвания и иновации на ЕС, кохезионната политика, политиката в областта на околната среда и изменението на климата, политиката относно защитата на потребителите и здравеопазването, политиката в областта на образованието и обучението, промишлената и информационната политика. Ще се осигури тясно сътрудничество и обмен на наблюдения и заключения с други Европейски партньорства за иновации, включително тези в областта на суровините и водната ефективност. Последното е тясно свързано с ЕПИ в областта на селското стопанство, тъй като обхваща водната инфраструктура и разпределението на водата в селските райони, а ЕПИ за селското стопанство ще разглежда управлението на водите и намаляването на замърсяването на ниво отделно стопанство.

6. ВНЕДРЯВАНЕ НА ИНОВАЦИИТЕ В СЕЛСКОСТОПАНСКАТА ПРАКТИКА

ЕПИ ще обхваща множество етапи: от основния научноизследователски процес и разпространението на резултатите от изследванията до разработването на продукти и техники и тяхното внедряване в производствения процес. Процесите на сертифициране, които потвърждават нарасналата добавена стойност на продуктите от научни изследвания, ще играят също важна роля.

За въвеждането на новости в селскостопанската практика, ЕПИ ще използва набор от съществуващи политики, по специално ОСП, политиката за развитие на селските райони и политиката за научни изследвания и иновации на Съюза, за да финансира конкретни новаторски дейности. Докато програмите за развитие на селските райони обикновено се прилагат в рамките на обхванатите от отделната програма региони, т.е. на местно, регионално или национално равнище, новаторските дейности на трансрегионално, трансгранично или съюзно равнище трябва да се съфинансират от политиката за научни изследвания и иновации на Съюза. Ще се търси полезно взаимодействие чрез възможностите, които предлага кохезионната политика, по-специално чрез регионалните стратегии за иновации и транснационалните и междурегионалните програми за сътрудничество.

Преимуществото на ЕПИ произтича на първо място от потенциала му да насочва съществуващи политики към иновациите и на второ място, от факта, че по начало то представлява динамична платформа, свързваща селскостопански производители, заинтересовани страни и научни работници. Прилагането ще се осъществява чрез оперативни групи като основни действащи единици, които обхващат селски стопани, научни работници, консултанти, НПО и/или предприятия. Оперативни групи ще се образуват около представляващи интерес теми и ще осъществяват проекти, целящи изпитването и прилагането на новаторски практики, процеси, продукти, услуги и

технологии. На трансгранично или съюзно равнище оперативните групи ще работят по-специално с инициативи за създаване на клъстери и с пилотни и демонстрационни проекти. При определянето на конкретните дейности ще се разчита на знанията, предоставени от рамката за научни изследвания и иновации на ЕС.

В рамките на мрежата за развитие на селските райони ще бъде създаден инструмент за работа в мрежа по ЕПИ. Мрежата ще организира дейности на равнище ЕС, както и на национално, регионално и местно равнище. Тя ще насърчава създаването на оперативни групи и ще информира за възможностите, които предлагат политиките на Съюза. В замяна, оперативните групи трябва да докладват на мрежата за проектите си. Така мрежата ще действа като посредник за улесняване на комуникацията и сътрудничеството между научните среди и ангажираните с практиката. Тя ще помогне за споделянето на опит, включително отрицателен, изводи и добри практики. Освен това тя ще предвижда механизъм за системна обратна връзка, чрез който заявените от участниците нужди ще се включват в програмите за научни изследвания.

Успешното осъществяване на ЕПИ ще разчита на осигуряването и трансфера на необходимите знания от широк кръг дисциплини, които са част от европейската научноизследователска общност. При дискусиите и разработването на последователна и съобразена тематична ориентация се очаква значителен принос от инициативите за съвместно планиране, Постоянния комитет за научни изследвания в селското стопанство (SCAR), ERA-NET⁸ и Европейските технологични платформи. Резултатите от тези инициативи ще бъдат включени в дебатите за евентуални новаторски дейности и в дискусиите по натрупания опит. Те могат да насърчат създаването на оперативни групи с цел умножаване на новаторските дейности. Мрежата на ЕПИ ще допринесе за по-добрата връзка между тези инициативи. Съответното проследяване и оценка ще гарантират правилното прилагане.

7. СТРУКТУРИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ

Управителен комитет на високо равнище с ограничен брой членове и включващ представители на държавите-членки и на заинтересованите страни както от страната на доставчиците, така и от страната на потребителите, назначени в качеството си на експерти, ще предоставя стратегически консултации и насоки чрез стратегически план за изпълнение, който определя приоритетите за действие и дава препоръки за постигане на целите на ЕПИ.

По примера на пилотното ЕПИ „Активен живот на възрастните хора и остаряване в добро здраве“, работата на управителния комитет ще е съчетана с дейното участие на държавите-членки и заинтересованите страни в конкретните дейности и в проследяването на ЕПИ за селското стопанство. Това ще бъде постигнато и чрез групи за анализ и тематични семинари, които трябва да се създадат в рамките на мрежата.

ЕПИ ще разчита на съществуващите политики на Съюза. Финансирането, изпълнението и определянето на приоритетите за действие ще се основават на съответните механизми, заложили в тези политики. Политиката за развитие на селските райони предвижда държавите-членки да определят количествени показатели (също и в

⁸ Схемите ERA-NET подпомагат сътрудничеството и координацията на научноизследователските дейности на национално и регионално равнище.

областта на иновациите), отразяващи целите на „Европа 2020“. Политиката на ЕС за научни изследвания и иновации ще подкрепя проекти, които съответстват на стратегическата ориентация и механизмите за вземане на решение на „Хоризонт 2020“. Мрежата на ЕПИ ще използва съществуващи механизми за докладване и взаимодействие с държавите-членки и органите, управляващи развитието на селските райони, включително Комитета за развитие на селските райони и комитетите по мониторинг.

8. ОБЛАСТИ НА НОВАТОРСКА ДЕЙНОСТ

Съобразно опита, натрупан от пилотното ЕПИ, съдържанието и приоритетите на ЕПИ следва да се определят открито и да отразяват нуждата от разнообразни решения. Преобразуването на новите технологии, методи и процеси в селскостопански практики и създаването на възможност за задаване на практически въпроси и получаване на насоки изисква подход отдолу нагоре, съчетан с ефективна работа в мрежа. В съответствие със заключенията на ОИСР⁹, ЕПИ няма да разчита само на един иновационен модел. Освен това е взет предвид и фактът, че иновациите могат да бъдат технологични, нетехнологични или социални и могат да се основават на нови или традиционни практики.

Бяха избрани няколко примерни приоритетни области на изследвания и иновации въз основа на обменената информация със заинтересованите страни и научните работници. Списъкът по-долу, не изчерпва съдържанието на иновационните дейности по места. Процесът на осъществяване на ЕПИ може да го допълни.

- **Повишена селскостопанска производителност, обем на продукцията и по-ефективно използване на ресурсите**

Тази област на иновационните дейности има за цел да увеличи обема на селскостопанската продукция, като същевременно гарантира ефективното и устойчиво използване на ресурсите. Производствените системи с ниско потребление на ресурси биха се насочили към устойчивото използване на хранителните вещества (включително фосфор и азот) и пестицидите, оптимизираното използване на енергия, вода и генетични ресурси и понижената зависимост от външни ресурси. Необходим е напредък в областта на интегрирания контрол върху вредителите, биологичния контрол върху болестите и вредителите по растенията, подобреното използване на продукти за растителна защита и намаляването на емисиите на парникови газове от животновъдството и почвите. Намирането на решения в посока повторната употреба и намаляването на загубите след прибиране на реколтата ще облекчи натиска върху природните ресурси. Трябва да се проучи потенциалът на екологичните технологии, например ИКТ, прецизното земеделие и системите за известяване на появата на вредители.

⁹ ОИСР и Евростат (2005), Ръководство от Осло: Насоки за събиране и тълкуване на иновационни данни, Париж.

- **Иновациите в подкрепа на биоикономиката**

Новаторските решения трябва да се приспособят към цялата верига на доставки, както и към разрастващата се екологична икономика. Трябва да се търсят решения за биорафинерии и повторна употреба, както и за интелигентното използване на биомаса от културни растения, горски продукти и хранителни отпадъци, за да се оползотвори значителният ѝ потенциал без да се намаляват органичните вещества в почвата. Може да се разгледа и заместването на първичното производство на протеини с водорасли или биоферментация. Възможно е да се проучи потенциалът на отглеждането на животни и растения за постигане на по-висока продуктивност, намаляване на емисиите и/или подобрена устойчивост на заболявания, както и по-високо качество на крайните продукти (напр. по-добър профил на хранителните стойности).

- **Биоразнообразие, екосистемни услуги и функционалност на почвите**

Иновации, които подобряват устойчивото управление на стопанствата и горите са от полза също така за екосистемните услуги и функционалността на почвите. Трябва да се обърне особено внимание на интегрираните агроекологични системи, включващи подобряването на биоразнообразието на почвите, поглъщането на въглерод, задържането на вода, стабилността и устойчивостта на екосистемите и опрашващите функции. Решенията трябва да се съсредоточат върху по-доброто управление на земите (включително плитка оран и поддържане на зелената инфраструктура), интегрираното пространствено планиране и новите агрогорски системи, както и методите за съхраняване на естествените екосистеми. Други области може да включват оптимизиране на използването на генетични ресурси, органични системи/системи с ниско потребление на ресурси, повишаване на използването в селското стопанство генетично разнообразие и разработването на биологични методи за оздравяване на замърсени почви, както и новаторски стратегии за адаптация към изменението на климата.

- **Новаторски продукти и услуги за интегрираната верига на доставките**

Целта е да се разработват и внедряват новаторски продукти, устройства и услуги наред с въвеждането на прозрачна и устойчива верига на доставки. Ударението ще бъде върху по-добрите информационни системи и инструменти за управление на риска, отразяващи характеристиките на продуктите и производствените процеси, като например сравняване на показатели, стандарти за устойчивост, измерване на въздействието върху околната среда, анализ на жизнения цикъл (като специално внимание се отдели на управлението на отпадъците) и системи за сертифициране. Решенията може да включват новаторско управление при селските стопани, утвърждаване на ролята им във веригите на доставка, напр. чрез групи на производителите или по-къси хранителни вериги. Нови диагностични инструменти ще помогнат да се проследява въздействието на стопанствата върху околната среда и обществото. Ще се търсят решения и за възползване от пълното разнообразие на генетичната ни база, създаване на нови и по-устойчиви възможности и въвеждане на иновации на ниво институции (напр. въглеродни пазари).

Ефективните системи за мониторинг могат да следят за остатъчни елементи в хранителните продукти (напр. пестициди).

- **Качество и безопасност на храните и здравословен начин на живот**

Информираният потребителски избор е от съществено значение за насочването на цялата верига на доставка. Областите на действие ще включват качеството и безопасността на храните, например чрез разработване на нови схеми за качество на храните и за грижа за здравето на животните. Могат да се разгледат биооткривателството (издирване на нови, непознати биологични видове и механизми) и потенциалът на лечебните растения като източник на суровини. Други области могат да включват грижата за растенията и животните с природни средства и нови методи за анализ на биологичните качества на храната. Инструментите за промяна на потребителските навици и съответните средства за разясняване, информиране и просвета могат да спомогнат за подобряване на общественото здраве, заедно с включването на здравословни съставки в продуктите (напр. мляко или олио с омега-3 мастни киселини) и да бъдат осъществени чрез по-нататъшното разработване на хранителни съставки и чрез животновъдството. Ролята на потребителите за намаляването на загубите след прибиране на реколтата може да бъде отчетена чрез подходи за интелигентно опаковане, както и чрез образователни мерки и информация.

9. СЛЕДВАЩИ СТЪПКИ

Предвид необходимостта от възприемане на модели на развитие в посока устойчив растеж в селското стопанство, упоменатите дейности трябва да започнат възможно най-скоро. Настоящото съобщение има за цел да стимулира дискусиата с държавите-членки, Европейския парламент и заинтересованите страни относно стратегическите цели и формата на ЕПИ за селското стопанство.

Като се вземат предвид становищата на Европейския парламент и Съвета по настоящото съобщение, ще бъде изготвен стратегически план за изпълнение. Като подготвителна мярка техническото подпомагане, предоставено от политиката за развитие на селските райони ще се използва за изграждането на мрежа. Своевременното изграждане на мрежа за ЕПИ е необходимо, за да се гарантира ранното информиране на участниците и заинтересованите страни относно възможностите за новаторска дейност. То ще улесни процеса на претворяването на приоритетите в конкретни новаторски дейности на място.